

Euroopan
komissio

Ammatillista koulutusta koskevan EU-toiminnan pikaopas

Ammatillinen
koulutus

Euroopan komissio tai sen puolesta toimivat henkilöt eivät ole vastuussa siitä, miten tämän julkaisun sisältämiä tietoja käytetään.

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2018

© Euroopan unioni, 2018

Uudelleenkäyttö on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Euroopan komission soveltamasta asiakirjojen uudelleenkäyttöpolitiikasta säädetään päätöksessä 2011/833/EU (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39).

Sellaisten valokuvien tai sellaisen muun materiaalin käyttöön tai jäljentämiseen, joihin EU:lla ei ole tekijänoikeutta, on pyydettävä lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.

Kaikki kuvat © Shutterstock, ellei muuta ole mainittu.

PDF	ISBN 978-92-79-81412-9	doi:10.2767/243501	KE-04-18-279-FI-N
PRINT	ISBN 978-92-79-81373-3	doi:10.2767/748863	KE-04-18-279-FI-C

Ammatillista koulutusta koskevan EU-toiminnan pikaopas

EU ja ammatillinen koulutus

Euroopan komissio tekee yhteistyötä valtionhallintojen, työnantajien, ammattiyhdistysten ja EU:n ulkopuolisten maiden kanssa

- ammatillisen koulutuksen laadun parantamiseksi
- sektorin opetuksen ja koulutuksen parantamiseksi
- opetussisältöjen tekemiseksi työmarkkinoiden kannalta merkityksellisemmiksi.

Tämä tehtävä määritettiin vuonna 2002 annetussa Kööpenhaminan julistuksessa, jonka myötä EU:n jäsenvaltiot sopivat yhteisistä prioriteeteista ja strategioista edistää Euroopan laajuisia järjestelmiä taitojen ja tutkintojen tunnustamiseksi.

Toimiessaan veloitteidensa mukaisesti komissio pyrkii luomaan kaikille kansalaisille mahdollisuuksia uusien taitojen oppimiseen – koulussa, toisen asteen koulutuksessa, korkeakoulussa tai koulutuskeskuksissa, osana oppisopimusta ja työssä oppimista tai vapaamuotoisen oppimisen kautta työpaikalla tai sen ulkopuolella. Tämä tarkoittaa ammatilliseen koulutukseen johtavien ”polkujen” kehittämistä ja vahvistamista. Jotkin ammatillisen koulutuksen keskeisistä poluista on esitelty seuraavalla sivulla.

© Euroopan komissio

“Aikana, jolloin 40 % Euroopan työnantajista ei pysty löytämään oikeita osaajia täyttämään avoimia työpaikkoja, ammatillisesta osaamisesta on tullut yksi parhaista tavoista muovata oma työura. Ammatillisesta koulutuksesta pitäisi tulla nuorien ensimmäinen valinta, ja sen pitäisi antaa aikuisille mahdollisuus parantaa ja uudistaa taitojaan työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti.”

Marianne Thyssen

Työllisyydestä, sosiaaliasioista, osaamisesta ja työvoiman liikkuvuudesta vastaava komission jäsen

Ammatillisen koulutuksen polut selitettynä

Ammatillinen peruskoulutus

Käydään yleensä koulussa ennen työelämään siirtymistä

Ammatillinen jatkokoulutus

Ammatillinen koulutus peruskoulutuksen ja harjoittelun jälkeen – tai työelämään siirtymisen jälkeen

Oppisopimuskoulutuksia

Muodollisia ammatillisen koulutuksen ohjelmia, joissa yhdistyvät oppilaitoksissa tai ammattikouluissa oppiminen ja yrityksessä merkittävä työperusteinen oppiminen, mikä johtaa kansallisesti tunnustettuun pätevyyteen, joka perustuu oppijan ja työnantajan (ja lopulta ammatillisen koulutuksen oppilaitoksen) keskinäiseen sopimukseen, samalla kun oppijalle maksetaan palkkaa tai korvausta.

Epämuodollinen ammatillinen oppiminen

Käsittää epämuodollisten oppimistoimien koko kirjon – sekä yleisen että ammatillisen oppimisen

EU:n prioriteetit ammatillisen koulutuksen osalta vuoteen 2020

Riian päätelmissä (kesäkuu 2015) EU, unionin jäsenyyttä hakevat maat, ETA-maat, EU:n työmarkkinaosapuolet, komissio ja eurooppalaiset ammatillisen koulutuksen tarjoajat sopivat tuloksista vuosille 2015–2020:

- **Työssä oppimisen** edistäminen sen kaikissa muodoissa sekä erityishuomion kiinnittäminen oppisopimukseen ottamalla mukaan työmarkkinaosapuolia, yrityksiä, kauppakamareita ja ammatillisen koulutuksen tarjoajia sekä kannustamalla innovointiin ja yrittäjyyteen.
- **Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistusmekanismien** ikehittämisen jatkaminen ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehysten (EQAVET) suosituksen mukaisesti sekä jatkuvien tieto- ja palautesilmukoiden luominen osana laadunvarmistusjärjestelmiä ammatillisissa perus- ja jatkokoulutusjärjestelmissä oppimistulosten perusteella.
- **Ammatillisen koulutuksen ja tutkintojen saatavuuden** parantaminen kaikille entistä joustavampien ja läpäisevämpien järjestelmien kautta tarjoamalla erityisesti tehokkaita ja integroituja opastuspalveluja ja mahdollistamalla epämuodollisen oppimisen virallinen vahvistaminen.
- **Avaintaitojen lujittaminen** entisestään ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa ja aiempaa tehokkaampien tilaisuuksien tarjoaminen näiden taitojen hankkimiseen tai kehittämiseen ammatillisien perus- tai jatkokoulutuksen kautta.
- Systemaattisten lähestymistapojen ja tilaisuuksien luominen **ammatillisen koulutuksen opettajien, kouluttajien ja mentorien ammatilliselle perus- ja jatkokoulutukselle** niin koulu- kuin työpohjaisissakin ympäristöissä.

Euroopan uusi osaamisohjelma

Euroopan uusi osaamisohjelma (2016) esittelee kymmenen keskeistä toimenpidettä kolmella prioriteettialueella.

1. Taitojen laadun ja merkityksellisyyden parantaminen kaikkialla Euroopassa:

- Taitojen parantamisen polut
- Avaintaitojen viitekehys
- Ammatillinen koulutus ensimmäisenä valintana
- Digitaalitaitoja ja työpaikkoja edistävä koalitio.

2. Taitojen ja tutkintojen näkyvyyden ja vertailtavuuden parantaminen:

- Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten (EQF) muokkaaminen
- EU:n taitoprofilityökalu kolmansien maiden kansalaisille.

3. Osaamista koskevan tiedon hankinnan ja tietojen kehittäminen parempien uravalintojen mahdollistamiseksi:

- Europassin muokkaaminen
- Aivovuotoanalyysi
- Alakohtaista osaamisyhteistyötä koskeva suunnitelma
- Tutkinnon suorittaneiden jatkosijoittautumisen kartoittamista koskeva hanke.

Nykyiset taitohaasteet ja -ratkaisut

Ammattitaidon tarjonnan ja kysynnän kohtaamattomuus

40 %

Euroopan työnantajista ei löydy oikeita osaajia täyttämään vapaana olevia työpaikkojaan

Euroopan erittäin ammattitaitoinen työvoima on sosiaalimallimme ja talouskasvumme perusta. Euroopan osaamispuhjan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi päättäjien ja työnantajien täytyy jatkuvasti pyrkiä eliminoimaan osaamisvajeet ja ammattitaidon tarjonnan ja kysynnän kohtaamattomuus, joita ilmenee, kun liian monella (tai liian harvalla) on tarvittavat taidot jonkin ammatin harjoittamiseen. EU:n vastineessa on keskeisessä asemassa **osaamispanoraama** -verkkoalusta, joka muuntaa tietoja hyödyllisiksi ja oikea-aikaisiksi näkemyksiksi ja oivalluksiksi ja auttaa näin päättäjiä tekemään taitoihin liittyviä päätöksiä tosiasioiden pohjalta. Vuonna 2016 komissio käynnisti lisäksi **alakohtaista osaamisyhteistyötä koskevan suunnitelman**, joka antaa teollisuuden sidosryhmille tosiseikkoihin pohjautuvan opastuksen osaamisvajeiden eliminoimiseksi.

Perustaidot

25 %:lla

eurooppalaisista aikuisista on vaikeuksia lukemisessa ja kirjoittamisessa, laskutaidossa tai digitaalisissa perustaidoissa

Ihmiset tarvitsevat perustason laskutaitoa, luku- ja kirjoitustaitoja ja digitaalisia taitoja saadakseen tai pitääkseen työpaikan tai siirtyäkseen parempiin töihin ja ollakseen osa yhteiskuntaa. Vuonna 2016 Euroopan neuvosto otti käyttöön Taitojen parantamisen polut -hankkeen, jonka tarkoituksena on antaa puutteelliset perustaidot omaaville kansalaisille tilaisuus lujittaa kyseisiä taitoja ja saada niille hyväksyntä. Jäsenvaltiot järjestävät paikallisen tarjonnan, opastuksen ja tukipalvelujen avulla **Taitojen parantamisen polut** -hankkeen, mukaan lukien taitojen arvioinnin, räätälöidyn koulutuksen ja taitojen tunnustamisen.

Oppisopimuspaikat ja työssä oppiminen

860 000

oppisopimuspaikkaa on tarjottu eurooppalaisen oppisopimusyhteenliittymän sidosryhmien kautta sen jälkeen, kun yhteenliittymä perustettiin vuonna 2013

Oppisopimus ja työssä oppiminen ovat yksi työpaikkojen ja kasvun moottoreista, mutta liian harva pääsee hyötymään näistä tilaisuuksista. Siksi **eurooppalainen oppisopimusyhteenliittymä** pyrkii lisäämään oppisopimuskoulutuksen tarjontaa, laatua ja imagoa kuten myös oppijan liikkuvuusmahdollisuuksia. Komissio pyrkii myös parantamaan oppisopimuksen ja työssä oppimisen houkuttelevuutta esim. **Euroopan ammattitaitoviikon** ja muiden tiedotuskampanjoiden avulla. Lisäksi komissio ottaa käyttöön uusia tapoja harjoitella ulkomailla pitkäkestoisen liikkuvuuden mahdollistavan **Erasmus Pro** -ohjelman kautta (osana Erasmus+-ohjelmaa). Lopuksi jäsenvaltiot ponnistelevat kasvattaakseen oppisopimuspaikkojen määrää **nuorisotakuun** kautta.

Tehtäväkohtaiset taidot

46 %

yrittäjistä ilmoittaa, että ammatillinen osaaminen on tärkein tekijä tulevan kehityksen kannalta

Yritykset tarvitsevat monenlaisia taitoja varmistaa liiketoiminnan jatkuvuuden ja kasvun. Kolme yritysten liiketoiminnan tulevan kehityksen kannalta tärkeimmiksi ilmoittamaa taitoa ovat ammatillinen osaaminen (tekninen tai käytännön osaaminen tai tehtäväkohtaiset taidot), asiakaspalvelutaidot ja ryhmätyöskentelytaidot.

Ammatillinen koulutus on kansalaisille älykäs valinta

Ammatillisesta koulutuksesta valmistuneet löytävät töitä nopeammin kuin yleissivistävän koulutuksen (keskiasteen koulutus tai ammattikoulu) saaneet ikätoverit. Lisäksi he ansaitsevat enemmän kuin yleistutkinnon suorittaneet. Jos siis monien tapaan ajattelet ammatillista koulutusta muiden opiskelumuotojen ”köyhänä naapurina”, sinun kannattaa ajatella uudestaan.

Mitä hyötyä ammatillisesta koulutuksesta on opiskelijalle?

Ammatillisen tutkinnon suorittaminen on yksi parhaista tavoista saada työura nopeasti käyntiin. Sen lisäksi, että suurin osa ammatillisen koulutuksen käyneistä opiskelijoista löytää työpaikan pian valmistumisensa jälkeen, koulutuksella on myös merkittävä positiivinen vaikutus heidän tulotasoonsa. Lisäksi ankara innovaatiotahti tarkoittaa, että osaamisen kehittäminen koko elämän ajan on äärimmäisen tärkeää, sillä osa ammateista väistyy automaation tieltä, kun taas osa muuttuu uuden tekniikan myötä.

Miksi nyt on hyvä aika kouluttautua?

Ammatillista koulutusta hyödyntävillä on parempi työuratytyväisyys, sillä teknisten muutosten suhteen heillä on etuasema kilpailijoihinsa nähden. Lisäksi ammatillisen koulutuksen suorittaneet voivat hyödyntää korkean osaamistason työntekijöille suunnattujen kiinnostavien työpaikkojen jatkuvasti lisääntyvää tarjontaa.

Mitä EU tekee ammatillisen koulutuksen ja elinikäisen oppimisen tehostamiseksi?

EU:n ohjelmat ja hankkeet ovat auttaneet satoja tuhansia kansalaisia Euroopassa saamaan erittäin laadukasta ammatillista koulutusta Erasmus+-harjoittelupaikoista Euroopan sosiaalirahaston projektien kautta nuorisotakuun alaisiin oppisopimuskoulutuksiin.

60 %

ammattillisesta koulutuksesta valmistuneista löytää ensimmäisen pitkäaikaisen työpaikkansa kuukauden sisällä opintojen päättymisestä (osuus nousee 80 %:iin kuuden kuukauden jälkeen)

85 %

ammattillisen koulutuksen opiskelijoista on tyytyväisiä hankkimiinsa taitoihin

Korkean osaamistason työntekijöiden avointen työpaikkojen odotetaan kasvavan

+21 %

vuosina 2015–2025, kun taas matalan osaamistason työntekijöille on tarjolla 17 % aiempaa vähemmän työtilaisuuksia

Yli

120 000

ammattillisen koulutuksen opiskelijaa ja harjoittelijaa ja noin 20 000 työntekijää hyötty liikkuvuusmahdollisuuksista Euroopassa joka vuosi

Euroopan sosiaalirahasto sijoittaa

6,7 miljardia euroa

ammattilliseen koulutukseen ja 7,2 miljardia euroa elinikäiseen oppimiseen (2014–2020)

Yksi Euroopan komission keskeisimmistä prioriteeteista vuosille 2015–2020 on edistää ja kehittää ammatillista koulutusta Euroopassa. Tässä esitteessä on laaja yleiskatsaus Euroopan ammatillisen koulutuksen nykyisiin näkymiin ja siihen, miten EU toimii niiden lujittamiseksi. Esitteessä korostetaan ammatillisen koulutuksen hyötyjä niin yksilöille kuin yrityksillekin sekä EU:n ohjelmien ja hankkeiden saavutuksia tällä sektorilla tähän mennessä.

Julkaisuja voi ladata tai tilata maksutta osoitteesta
<http://ec.europa.eu/social/publications>

Jos haluat saada ajantasaista tietoa työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosastosta, tilaa maksuton sähköinen uutiskirje Social Europe e-newsletter osoitteesta <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

www.facebook.com/social europe

https://twitter.com/EU_Social

#EUVocationalSkills

#DiscoverYourTalent

